

Sygn. akt VII U 862/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Jarząbek
Protokolant:	sekr. sądowy Monika Bąk - Rokicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 sierpnia 2016 r. w Warszawie

sprawy I. R. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek

na skutek odwołania I. R. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 23 marca 2015 roku, znak (...)

- oddała odwołanie.

Sygn. akt VII U 862/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 marca 2015 r. nr: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 1 ust. 13 pkt. 2 ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, odmówił wnioskodawcy I. R. (1) umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres 03/2004 r. oraz od 07/2004 do 12/2006 w łącznej kwocie 29.347,90 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 14.884,90 zł, odsetek liczonych na dzień 29 sierpnia 2013 r. w wysokości 14.331,00 zł, kosztów upomnienia w wysokości 132,00 zł, a także składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres 03/2004 r. oraz od 07/2004 r. do 12/2006 r. w łącznej kwocie 9.457,33 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 4.823,33 zł i odsetek liczonych na dzień 29 sierpnia 2013 r. w wysokości 4.634,00 zł, a także na Fundusz Pracy za okres od 08/2005 r. do 12/2006 r. w łącznej kwocie 1.126,01 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 595,01 zł oraz odsetek liczonych na dzień 29 sierpnia 2013 r. w wysokości 531,00 zł.

W uzasadnieniu decyzji, organ rentowy wskazał, że warunkiem umorzenia należności jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o ich umorzeniu, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur

Pomostowych za okres od dnia 01 stycznia 1999 r. do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą lub płatnik składek oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Organ rentowy podkreślił, że wnioskodawca nie spełnił warunku umorzenia należności, o którym mowa w art. 1 ust. 10 ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, albowiem nie spłacił zadłużenia z tytułu należności niepodlegających umorzeniu na podstawie ww. ustawy w wyznaczonym terminie (decyzja z dnia 23 marca 2015 r. k. 27 a.r.).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł **I. R. (I)**, domagając się jej zmiany poprzez umorzenie w całości jego zaległości składkowych wobec ZUS, wskazanych w treści zaskarżonej decyzji. Odwołujący zarzucił organowi rentowemu, że w nadesłanym do niego piśmie z dnia 13 lutego 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wskazał wysokości odsetek za zwłokę, które powinny zostać uregulowane w stosownym terminie. W treści ww. pisma, organ rentowy umieścił wyłącznie adnotację o tym, że składki należy uregulować wraz z odsetkami za zwłokę, liczonymi na zasadach i w wysokości określonej przepisami ustawy Ordynacja podatkowa. Nie wskazał natomiast, czy zostały naliczone jakiegokolwiek odsetki, jak również nie podał numeru rachunku bankowego, na który należy dokonać wpłaty. Odwołujący zaznaczył, iż celem wyjaśnienia powyższych wątpliwości udał się do siedziby organu rentowego, aby ustalić, jaką konkretnie kwotę ma zapłacić i w jaki sposób. Wskazał, iż pracownik ZUS wypełnił mu wzór blankietu do wpłaty należności z tytułu składek i wpisał kwotę, którą należy wpłacić, tj. kwotę w wysokości 177,36 zł. Podkreślił, że po dokonaniu powyższej wpłaty był przekonany, że spełnił warunki do umorzenia należności w postaci spłaty całego zadłużenia, warunkującego umorzenie składek. Z uwagi jednak na wydanie decyzji odmownej ponownie udał się do siedziby organu rentowego i tam uzyskał informację, że powinien być wpłacić kwotę w wysokości 177,36 zł wraz z odsetkami, które na dzień 27 kwietnia 2015 r. wynosiły 165 zł. Odwołujący podniósł, że organ rentowy, przed wydaniem przedmiotowej decyzji, powinien dokładnie określić kwoty wszystkich należności, zarówno głównych, jak i ubocznych, które powinny zostać przez niego uregulowane. W ocenie odwołującego, do nieopłacenia należności nie podlegających umorzeniu doszło zatem z powodu bezczynności organu rentowego, który nie poinformował go o wysokości i rodzaju wszystkich należności, które musi opłacić. Wobec braku takiej informacji ze strony organu rentowego, odwołujący nie był świadomy, co do wysokości całego istniejącego po jego stronie zadłużenia względem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o którym dowiedział się dopiero w chwili odebrania zaskarżonej decyzji. Odwołujący wskazał zatem, że powodem braku spłaty istniejącego zadłużenia było wprowadzenie go w błąd przez pracownika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który nie podszedł do sprawy wystarczająco wnikliwie. W konkluzji odwołania, skarżący stwierdził, że przy uwzględnieniu powyższych okoliczności, zmiana przedmiotowej decyzji jest konieczna i uzasadniona (odwołanie z dnia 05 maja 2015 r. k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 03 czerwca 2015 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.** podtrzymał argumentację zaprezentowaną w treści zaskarżonej decyzji, podnosząc, iż na mocy decyzji 09 stycznia 2014 r. organ rentowy określił w stosunku do ubezpieczonego należności, które będą podlegały umorzeniu, tj. na ubezpieczenia społeczne za okres 03/2004 r., 07/2004-12/2006 r. w łącznej kwocie 29.347,90 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 14.884,90 zł, odsetek w wysokości 14.331,00 zł oraz kosztów upomnienia, na ubezpieczenie zdrowotne za okres 03/2004 r., 07/2004 r.-12/2006 r. w łącznej kwocie 9.457,33 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 4.823,33 zł i odsetek w wysokości 4.634,0 zł oraz na Fundusz Pracy za okres 08/2005-12/2006 w łącznej kwocie 1.126,01 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 595,01 zł oraz odsetek w wysokości 531,00 zł. Nadmieniał przy tym, że na dzień 16 lutego 2015 r. na koncie płatnika składek figurowały należności niepodlegające umorzeniu, które powinny być uregulowane wraz z odsetkami za zwłokę, wynikającymi z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz Ordynacji Podatkowej, jako warunek konieczny do umorzenia należności na podstawie przepisów ww. ustawy. Zaznaczył także, że pismem z dnia 10 grudnia 2014 r. przypomniał odwołującemu, iż zbliża się 12-miesięczny termin opłacenia należności, niepodlegających umorzeniu, jak również wskazał, że może on wystąpić z wnioskiem o rozłożenie należności na raty. Ubezpieczony nie skorzystał z przysługującego mu w powyższym zakresie prawa, jak również nie wypowiedział się, co do zebranych w sprawie materiałów i zgłoszonych żądań pomimo zakończenia postępowania wyjaśniającego. Organ rentowy jeszcze raz podkreślił, iż z uwagi na fakt, że płatnik składek nie

uregulował należności, niepodlegających umorzeniu we wskazanym terminie, to tym samym nie spełnił warunku, pozwalającego na umorzenie należności w myśl przepisów ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Na tej podstawie, decyzją z dnia 23 marca 2015 r. nr: (...), organ rentowy odmówił skarżącemu umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy za okresy wskazane w sentencji zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie z dnia 03 czerwca 2015 r. k. 16 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 sierpnia 2013 r. I. R. (1) złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w O. wniosek o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą (tzw. ustawy abolicyjnej). W treści powyższego wniosku odwołujący sprecyzował, że domaga się umorzenia całości zadłużenia za okres objęty ustawą, powstałego z tytułu nieopłacenia należności na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe do opłacenia, których był zobowiązany w związku z prowadzoną pozarolniczą działalnością gospodarczą. Jednocześnie odwołujący sprecyzował, że w dniu 03 stycznia 2007 r. zlikwidował prowadzoną przez siebie działalność gospodarczą (wniosek z dnia 29 sierpnia 2013 r. k. 1 a.r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., decyzją z dnia 09 stycznia 2014 r., nr: (...), określił iż według stanu na dzień 29 sierpnia 2013 r. umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres 03/2004 r., od 07/2004 r. do 12/2006 r. w łącznej kwocie 29.347,90 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 14.884,90 zł, odsetek w wysokości 14.331,00 zł oraz kosztów upomnienia w wysokości 132,00 zł, ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc 03/2004 r., okres od 07/2004 r. do 12/2006 r. w łącznej kwocie 9.457,33 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 4.823,33 zł i odsetek w wysokości 4.634,00 zł, a także na Fundusz Pracy za okres od 08/2005 r. do 12/2006 r. w łącznej kwocie 1.126,01 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 595,01 zł oraz odsetek w wysokości 531,00 zł.

W pkt II decyzji wskazano, że warunkiem umorzenia ww. należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Należności z tytułu składek za okres od dnia 01 stycznia 1999 r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że decyzja o umorzeniu zostanie wydana po spełnieniu bądź niespełnieniu przez wnioskodawcę warunków wskazanych w niniejszej decyzji, tj. spłaty zadłużenia lub bezskutecznego upływu określonego terminu. Zaznaczył także, że w myśl przepisów ustawy z dnia 09 listopada 2012 r., na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 01 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, która przed dniem 01 września 2012 r. zakończyła prowadzenie działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia od dnia 01 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłatę prolongacyjną, koszty upomnienia i opłatę dodatkową, a także koszty egzekucyjne naliczone przez Dyrektora Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Zgodnie z art. 1 ust. 1 powołanej ustawy umorzenie ww. należności skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich odsetek za zwłokę, opłaty prolongacyjnej, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych. Stosownie zaś do treści art. 1 ust. 11 i 12 powołanej ustawy, niepodlegające umorzeniu należności, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, określającej warunki umorzenia. W przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności, powyższy warunek uważa się za spełniony po ich opłaceniu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w uzasadnieniu wskazał także, że w przypadku umorzenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe okres, za który składki zostały umorzone nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa i wysokości emerytur i rent z ubezpieczeń społecznych oraz innych świadczeń, do których prawo uzależnione jest od posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w rozumieniu przepisów ustawy

z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a kwota umorzonych składek nie podlega wliczeniu do podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 25 powołanej ustawy. W treści ww. decyzji organ rentowy nie określił natomiast kwot należności składkowych, nie podlegających umorzeniu wraz z należnymi odsetkami, opłatami prolongacyjnymi i kosztami upomnienia. Powyższą decyzję żona odwołującego odebrała w dniu 15 stycznia 2014 r. Odwołujący I. R. (1) nie wystąpił do organu rentowego o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 09 stycznia 2014 r. (decyzja z dnia 09 stycznia 2014 r. wraz z z.p.o. k. 20-21 a.r., pismo z dnia 13 stycznia 2015 r. k. 58 a.s.).

Pismem z dnia 11 lutego 2014 r. odwołujący zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o podanie kwoty nie podlegającej umorzeniu w oparciu o ustawę abolicyjną. W odpowiedzi na powyższą korespondencję, pismem z dnia 13 lutego 2014 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., Inspektorat w O. poinformował wnioskodawcę o kwocie zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za miesiąc 03/2004, okres od 07/2004 r. do 12/2006 r. w kwocie 14.884,90 zł oraz kosztach upomnienia w kwocie 132,00 zł, na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc 03/2004 r., okres od 07/2004 r. do 01/2007 r. w kwocie 5.000,69 zł oraz na Fundusz Pracy za okres od 08/2005 r. do 12/2006 r. w kwocie 595,01 zł. W piśmie tym organ rentowy wskazał również, że miesiąc 03/2004 oraz okres 07/2004 r. do 12/2006 r. jest przedmiotem postępowania o umorzenie należności z tytułu składek w oparciu o przepisy ustawy abolicyjnej. Ponadto stwierdzono, że do uregulowania pozostaje składka za miesiąc 01/2007 na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 177,36 zł. Wobec powyższego, poinformowano zobowiązanego o tym, że powyższą zaległość należy uregulować wraz z odsetkami za zwłokę do dnia zapłaty łącznie, a pracownicy organu rentowego zawsze wyliczą odsetki na wniosek dłużnika na konkretnie wskazany przez osoby zobowiązane dzień (pismo z dnia 13 lutego 2014 r. k. 36 a.r.).

W dniu 08 sierpnia 2014 r. odwołujący dokonał wpłaty składki w kwocie 177,36 zł za miesiąc 01/2007 r. na ubezpieczenie zdrowotne. Powyższa wpłata została rozliczona zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, tj. kwota w wysokości 93,36 zł pokryła należność z tytułu składki za miesiąc 01/2007 r., natomiast kwota w wysokości 84,00 zł pokryła kwotę odsetek za miesiąc 01/2007 r. Z kolei w dniu 27 kwietnia 2015 r. odwołujący dokonał wpłaty w kwocie 170,00 zł za miesiąc 01/2007 r. na ubezpieczenie zdrowotne. Powyższa wpłata została rozliczona w oparciu o ww. rozporządzenie, tj. kwota 84,00 zł pokryła należność z tytułu składki za miesiąc 01/2007 r. na ubezpieczenie zdrowotne, natomiast kwota 81,00 zł pokryła należne odsetki za miesiąc 01.2007 r. Natomiast pozostała kwota w wysokości 5,00 zł została rozliczona na zaległości na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc 03/2004 r. (pismo z dnia 03 lipca 2015 r. k. 31-32 a.s., lista wpłat zidentyfikowanych k. 37, potwierdzenie przelewu k. 38 a.r.).

W dniu 10 grudnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych skierował do odwołującego pismo, znak: (...), w którym przypomniał, iż zbliża się 12-miesięczny termin na opłacenie należności niepodlegających umorzeniu na podstawie ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Poinformowano także zobowiązanego, że w przypadku braku możliwości uregulowania całości zadłużenia niepodlegającego umorzeniu na podstawie ustawy abolicyjnej, odwołujący może wystąpić z wnioskiem o rozłożenia zadłużenia na raty i podpisać w tym celu z organem rentowym stosowną umowę. W ww. piśmie wskazano również, iż niewywiązanie się z powyższych warunków skutkować będzie odmową umorzenia należności z tytułu składek w oparciu o przepisy ustawy abolicyjnej (pismo z dnia 10 grudnia 2014 r., k. 22 a.r.).

Na dzień 23 marca 2015 r. na koncie I. R. (1) figurowało następujące zadłużenie za okres objęty ustawą abolicyjną wraz z odsetkami na dzień złożenia wniosku o umorzenie należności z dnia 29 sierpnia 2013 r., tj. na: ubezpieczenia społeczne za miesiąc 03/2004 r., okres od 07/2004 r. do 12/2006 r. w łącznej kwocie 29.347,90 zł, w tym z tytułu składek w kwocie 14.884,90 zł, odsetek w kwocie 14.331,00 zł i kosztów upomnienia w kwocie 132,00 zł, ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc 03/2004 r., okres od 07/2004 r. do 01/2007 r. w łącznej kwocie 9.457,33 zł, w tym z tytułu składek w kwocie 4.823,33 zł i odsetek w kwocie 4.634,00 zł oraz Fundusz Pracy za okres 08/2005 r. do 12/2006 r. w łącznej kwocie 1.126,01 zł w tym z tytułu składek w kwocie 595,01 zł oraz odsetek w kwocie 531,00 zł. Ponadto na dzień

23 marca 2015 r. na koncie zobowiązanego oprócz należności objętych postępowaniem w oparciu o ustawę abolicyjną figurowała zaległość za miesiąc 01/2007 r., w tym z tytułu składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 177,36 zł plus odsetki do dnia zapłaty włącznie (decyzja z dnia 23 marca 2015 r. k. 27 a.r.).

W celu wyjaśnienia wszelkich wątpliwości związanych z kwestią spłaty wszystkich należności składkowych, niepodlegających umorzeniu w świetle przepisów ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, I. R. (1) wraz z żoną udał się do siedziby Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, gdzie od pracownika organu rentowego uzyskał blankiet przelewu, opiewający na kwotę w wysokości 176,00 zł. Pracownik organu rentowego poinformowała również ubezpieczonego o tym, że powyższą kwotę winien on zapłacić na pocztę, co też odwołujący uczynił kilka dni później. W trakcie wizyty w siedzibie ZUS w O., odwołujący nie został poinformowany o konieczności zapłaty odsetek od ww. kwoty wobec, czego pozostawał w przeświadczeniu, iż regulował już całe zadłużenie względem organu rentowego, przez co spełnił warunek do objęcia go przepisami ustawy abolicyjnej. Sam również nie dopytał się o kwestię związaną z koniecznością zapłaty obok należności głównej, także należności ubocznych w postaci odsetek. Pracownica ZUS, która udziela odwołującemu i jego małżonce powyższych informacji była w ciąży (zeznania świadka I. R. (2) k. 49-50, przesłuchanie odwołującego k. 50-51 a.s.).

W związku z niespełnieniem warunków określonych w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 09 stycznia 2014 r., nr:(...), określającej należności, które będą podlegać umorzeniu w oparciu o przepisy ustawy abolicyjnej, decyzją z dnia 23 marca 2015 r. nr: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 1 ust. 13 pkt. 2 ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, odmówił wnioskodawcy I. R. (1) umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres 03/2004 r. oraz od 07/2004 do 12/2006 w łącznej kwocie 29.347,90 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 14.884,90 zł, odsetek liczonych na dzień 29 sierpnia 2013 r. w wysokości 14.331,00 zł, kosztów upomnienia w wysokości 132,00 zł, a także składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres 03/2004 r. oraz od 07/2004 r. do 12/2006 r. w łącznej kwocie 9.457,33 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 4.823,33 zł i odsetek liczonych na dzień 29 sierpnia 2013 r. w wysokości 4.634,00 zł, a także na Fundusz Pracy za okres od 08/2005 r. do 12/2006 r. w łącznej kwocie 1.126,01 zł, w tym z tytułu składek w wysokości 595,01 zł oraz odsetek liczonych na dzień 29 sierpnia 2013 r. w wysokości 531,00 zł. (decyzja z dnia 23 marca 2015 r. k. 27 a.r.).

Po odebraniu decyzji odmownej z dnia 23 marca 2015 r. nr: (...), odwołujący ponownie udał się do siedziby Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, aby wyjaśnić zaistniałą sytuację. W trakcie powyższego spotkania, odwołujący był obsługiwany przez innego pracownika ZUS, albowiem pracownica, która udzielała mu wcześniejszych informacji przebywała na urlopie macierzyńskim. Pracownik organu rentowego odmówił mu wówczas obliczenia wysokości zaległych odsetek. Taką informację odwołujący uzyskał dopiero w wyniku konsultacji z kierownikiem Oddziału. Jednocześnie od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, I. R. (1) złożył odwołanie do tut. Sądu inicjując tym samym niniejsze postępowanie (załącznik do dokumentu nr: (...) z dnia 23 kwietnia 2015 r. k. 8-9, zeznania I. R. (2) k. 49-50, zeznania odwołującego k. 50-51 a.s., decyzja z dnia 23 marca 2015 r. k. 27 a.r.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach rentowych odwołującego. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Zeznania odwołującego I. R. (1) (k. 50-51 a.s.), jak i świadka I. R. (2) (k. 49-50 a.s.) Sąd Okręgowy, co do zasady uznał za wiarygodne, jako że były one logiczne, jasne i spójne. Sąd Okręgowy nie uwzględnił jednak twierdzeń odwołującego oraz świadka odnośnie tego, że odwołujący nie został poinformowany o konieczności zapłaty odsetek od nie podlegających umorzeniu należności składkowych. Z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego, a zwłaszcza z treści pisma z dnia 13 lutego 2014 r., wynika, że organ rentowy poinformował wnioskodawcę o kwocie

zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Jednocześnie w decyzji z dnia 09 stycznia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że należności z tytułu składek za okres od dnia 01 stycznia 1999 r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie. Powyższą decyzję I. R. (2) odebrała w dniu 15 stycznia 2014 r., o czym świadczy zwrotne potwierdzenie odbioru. W tej sytuacji brak było zatem podstaw do tego, aby twierdzić, że odwołujący w ogóle nie został poinformowany o istniejącym stanie rzeczy, jak również, że nie posiadał żadnej wiedzy na ten temat. Co prawda powyższa informacja nie określała kwotowo wysokości zaległych odsetek, które powinny zostać uregulowane w stosownym terminie wraz z należnością główną, to jednak wskazać należy, że płatnik składek powinien bez uprzedniego wezwania wszystkie należności opłacać terminowo i nie może również na nikogo przerzucać skutków swoich zaniechań, są to bowiem należności publicznoprawne. To płatnik składek powinien bowiem wykazać należyłą staranność i dbałość w celu wywiązania się z warunków pozwalających na umorzenie. Z kolei w pozostałym zakresie, Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom odwołującego oraz ww. świadka, albowiem znalazły one potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie I. R. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 23 marca 2015 r. nr: (...), jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

W tym miejscu wskazać należy, że w niniejszej sprawie nie była przedmiotem sporu, ani nie budziła wątpliwości okoliczność w postaci nieopłacenia przez I. R. (1) odsetek od należności składkowych, niepodlegających umorzeniu w świetle ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. Odwołujący zakwestionował bowiem, zasadność rozstrzygnięcia dokonanego przez organ rentowy w przedmiocie odmówienia umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek wskazując, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie poinformował go konieczności spłaty istniejącego zadłużenia w zakresie należności ubocznych. Należy jednak podkreślić, że organ rentowy, rozpatrując wnioski o umorzenie zaległości z tytułu składek był ściśle związany przepisami ustawy z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą (Dz. U. z 2012 r., poz. 1551).

Zgodnie z art. 1 ust. 1 powołanej ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność zwanej dalej „ustawą abolicyjną” na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121):

1. która przed dniem 01 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,
2. innej niż wymieniona w pkt. 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 01 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Zgodnie zaś z art. 1 ust. 6 ustawy abolicyjnej umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 jest zgodnie z ust. 10 art. 1 ustawy, nieposiadanie na dzień wydania decyzji o ich umorzeniu, należności niepodlegających umorzeniu. Zatem należności niepodlegające umorzeniu na podstawie przepisów ustawy abolicyjnej są wymagalne i podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia, w którym wydana decyzja stała się ostateczna. Jednocześnie w ust. 12 wskazano, że w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8 (tj. decyzji określającej warunki umorzenia), niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu.

Zgodnie z art. 1 ust. 11 ustawy, niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8.

Z wymienionych powyżej przepisów wynika jednoznacznie, iż zaległości, jakie podlegają umorzeniu oraz niepodlegające umorzeniu winny być wyliczone przez odpowiednie organy, nie zaś przez ubezpieczonego.

W decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej, tj. decyzji określającej warunki umorzenia, powinny zostać określone nie tylko kwoty należności z tytułu nieopłaconych składek i innych należności wymienionych w ust. 1 i 6, podlegające umorzeniu, ale również warunki umorzenia, o których mowa w przepisach ust. 10-12 art. 1 ustawy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązany jest w decyzji z art. 1 ust. 8 warunki te określić, tzn. skonkretyzować poprzez podanie kwot niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, (...) i (...) za okres od dnia 01 stycznia 1999 r., do których opłacenia jest obowiązany wnioskodawca, wraz z wszelkimi kosztami dodatkowymi wymienionymi w ustawie oraz poprzez wskazanie terminu, w jakim należności te podlegają spłacie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 grudnia 2014 roku, sygn. III AUa 671/14).

W realiach rozpoznawanej sprawy bezsporna jest okoliczność, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych w decyzji abolicyjnej z dnia 23 marca 2015 r. nie określił wysokości składek niepodlegających umorzeniu, jak również należnych od nich zaległości ubocznych w postaci odsetek. Nie uczynił tego również na gruncie decyzji z dnia 09 stycznia 2014 r. Wyraźnie jednak wskazał, że takie należności figurują na koncie wnioskodawcy i warunkiem umorzenia należności podlegających umorzeniu jest spłata tych nie podlegających umorzeniu wraz z odsetkami, naliczonymi od dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydanym na jej podstawie Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Wnioskodawca powinien zatem zdawać sobie sprawę z tego, że takie należności istnieją. Jednocześnie pismem z dnia 13 lutego 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., Inspektorat w O. poinformował wnioskodawcę o kwocie zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za miesiąc 03/2004, okres od 07/2004 r. do 12/2006 r. w kwocie 14.884,90 zł oraz koszty upomnienia w kwocie 132,00 zł, na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc 03/2004 r., okres od 07/2004 r. do 01/2007 r. w kwocie 5.000,69 zł oraz na Fundusz Pracy za okres od 08/2005 r. do 12/2006 r. w kwocie 595,01 zł. W piśmie tym organ rentowy wskazał również, że miesiąc 03/2004 oraz okres 07/2004 r. do 12/2006 r. jest przedmiotem postępowania o umorzenie należności z tytułu składek w oparciu o przepisy ustawy abolicyjnej. Ponadto stwierdzono, że do uregulowania pozostaje składka za miesiąc 01/2007 na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 177,36 zł. Wobec powyższego, poinformowano zobowiązanego o tym, że powyższą zaległość należy uregulować wraz z odsetkami za zwłokę do dnia zapłaty włącznie, a pracownicy organu rentowego zawsze wyliczą odsetki na wniosek dłużnika na konkretnie wskazany przez osoby zobowiązane dzień. Wobec powyższego, organ rentowy niewątpliwie wywiązał się ze swoich obowiązków. Zważyć przy tym należy, że obowiązki związane z opłacaniem składek i ustalaniem ich wysokości, jak również wysokości zaległych należności ubocznych leżą nie tylko po stronie organu ubezpieczeniowego, ale także i przede wszystkim po stronie płatników składek, którzy przede wszystkim mają obowiązek ich opłacania terminowo i w prawidłowej wysokości. W przypadku, gdy u płatnika powstaną jednak zaległości w opłacaniu jakichkolwiek należności i podjął on działania w celu uzyskania nadzwyczajnego zwolnienia się z tego obowiązku poprzez uzyskanie umorzenia składek w oderwaniu od jego sytuacji materialnej i możliwości płatniczych, tak jak tu w związku z ustawą

abolicyjną, to tym bardziej powinien zadbać o spełnienie wszystkich warunków pozwalających na umorzenie. Oznacza to, że płatnik powinien wykazać należyłą staranność i dbałość w celu wywiązania się z warunków pozwalających na umorzenie. Podkreślić należy, że wnioskodawca, będąc przedsiębiorcą, doskonale zdawał sobie sprawę, że posiada zaległości, które nie podlegają umorzeniu. Powinien więc przed upływem zakreślonych decyzją abolicyjną 12 miesięcy na opłacenie składek, w sposób nie budzący wątpliwości wyjaśnić, czy istnieją jakiegokolwiek należności, w tym również te o charakterze ubocznym, które powinien uregulować, aby uzyskać umorzenie.

Sąd Okręgowy miał przy tym na uwadze, że odwołujący udał się do siedziby organu rentowego celem zasięgnięcia w powyższej kwestii wyczerpujących informacji i nie został wówczas poinformowany przez pracownika ZUS o konieczności zapłaty zaległych odsetek. Niemniej jednak wskazać należy, że płatnik składek powinien bez uprzedniego wezwania wszystkie należności opłacać terminowo i nie może również na nikogo przerzucać skutków swoich zaniechań, są to bowiem należności publicznoprawne. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że należności składkowe mają charakter należności oddawczych. Powinny być samoobliczane i samoopłacane przez obowiązane. Umorzenie jest zaś wyrazem definitywnej rezygnacji z możliwości wyegzekwowania należności z tytułu nieopłaconych składek od podmiotów zobowiązanych do ich uregulowania. Należy zaznaczyć, że z uwagi na publicznoprawny charakter należności z tytułu składek umorzenie jest rozwiązaniem o charakterze wyjątkowym. Pamiętać przy tym należy, że ustawodawca w ustawie z dnia 09 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność jednoznacznie wskazał, jakie kryteria powinny decydować o umorzeniu, zatem jakakolwiek wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna. Trzeba w tym miejscu nadto podnieść, że przepisy regulujące materię ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujących, co oznacza, że w sytuacjach w nich określonych muszą być one stosowane przez organ rentowy w sposób ścisły. Z tego względu, o przyznaniu świadczenia decyduje każdorazowo spełnienie ściśle określonych ustawowych przesłanek, nie zaś - zasady współżycia społecznego. W podobny sposób wypowiedział się niejednokrotnie w swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy, np. w wyrokach z dnia 12 stycznia 2000 r. (II UKN 293/99), z dnia 19 czerwca 1986 r. (II URN 96/86) oraz z dnia 26 maja 1999 r. (II UKN 669/98).

Dla porządku wypada także dodać, że odwołujący nie wystąpił do organu rentowego o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 09 stycznia 2014 r., w treści której Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie określił kwot należności składkowych, nie podlegających umorzeniu wraz z zaległymi odsetkami, opłatami prolongacyjnymi i kosztami upomnienia. Podkreślenia wymaga także, że wśród przewidzianych w przepisach k.p.c. sposobów rozpoznania odwołania przez sąd nie przewidziano stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego, nawet przy odpowiednim stosowaniu art. 180 § 1 k.p.a. Wskazywał na to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 maja 2011 r. (II UK 360/10). Sąd nie może więc w oparciu o przepisy k.p.a. uznać nieważności zaskarżonej decyzji organu rentowego. Podobne stanowisko było również prezentowane w postanowieniach Kolegium Kompetencyjnego przy Sądzie Najwyższym z dnia 25 lutego 2003 r. (III KKO 16/02 oraz III KKO 18/02). W drugim z tych orzeczeń Kolegium Kompetencyjne wyraziło pogląd, iż żądanie strony zmierzające do stwierdzenia nieważności decyzji wydanej w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych podlega rozpoznaniu albo jako odwołanie od tej decyzji, albo jako wniosek o ponowne ustalenie uprawnień z tego ubezpieczenia, rozstrzygany nową decyzją, która może być zaskarżona do sądu ubezpieczeń społecznych. Sąd nie może więc stwierdzić nieważności decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż brak jest podstaw do umorzenia jego zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek, określonych w treści zaskarżonej decyzji, wobec, czego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)